

ZPRAVODAJ

PRACHATICKÉHO MUZEA
1 - 2/2016

Jaro-léto 2016

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

6. dubna Prachatická madona
Řezbář Josef Chwala (1906 - 1985) (do 5. 6.)
6. dubna Nové nálezy kovových předmětů z Prachaticka (do 5. 6.)
10. června Za poklady ze starých šperkovnic, truhel a skříní
Ženské módní doplňky do poloviny 20. století (do 11. 9.)

Prachatická madona Josef Chwala (1906-1985)

Turistickou sezónu 2016 zahájilo Prachatické muzeum výstavou dřevorezbeb prachatického rodáka Josefa Chwaly, od jehož narození právě uplynulo 110 let. Jako řezbář bez výtvarného vzdělání se soustavně řezbářské práci začal věnovat až po padesátce. Předtím se živil manuální prací jak se dalo. Celý svůj život přebýval v domku v jedné přízemní místnosti, která mu zároveň sloužila i jako dílna. V životní i myšlenkové osamocenosti se mu dřevorezba stala radostí i prostředkem k vyjadřování. Tematicky čerpal z prostředí kde žil (historie jižních Čech, renesanční architektura, hlavně rodné Prachalice) a ze svého bohatého nitra (snové vidiny, náboženská témata - zjevení, setkání se zvířaty...). Podle toho tak lze jeho tvorbu rozdělit do několika tematických skupin. Jednak to jsou díla inspirovaná historií, jak českou (Jan Hus se loučí s matkou, Karel IV. vjíždí na hrad Karlštejn, Průvod Marie Terezie...), tak prachatickou (Založení Prachatic Markomany a Řeky,

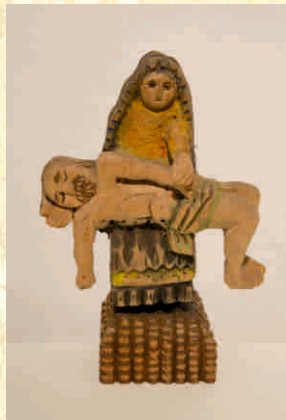
Prachatická brána, Prachatická madona, Solná stezka, Soumaři před chrámem Sv. Jakuba, Sv. Florián hasí prachatický kostel...). Druhou početnější skupinu reprezentují postavy náboženské (Madona, Krucifix, Pieta, Betlém, Sv. Václav, Sv. Jan Nepomucký, Anděl...). Zde je jeho tvorba zjevně inspirována zjeveními, vidinami, kterými byl obdařen, a lidovou plastikou, se kterou se setkával v lesních kapličkách, božích mukách a vesnických kostelích při svých toulkách Šumavou.

Immaculata, 1965
NM Praha

Madona, 1965
NM Praha

Pieta, 1965
NM Praha

Josef Chwala pracoval s jednoduchými nástroji - ručním nožem, pilkou, sekerou. Používal měkké dřevo, hlavně lipové, pro jeho snadné a rychlé zpracování. Dřevo mnohdy opracoval jen v hrubých rysech, nevyhladil ho, povrch zůstal často roztřepený. Plastiky i reliéfy netvořil z jednoho kusu.

Fotografie pořízené v 80. letech v řezbářově příbytku nově získalo muzeum do sbírkového fondu od olomouckého sběratele Pavla Herynka

Zvláště u figurek si pomáhal nastavováním končetin, atributů a podstavců. Některým plastikám ponechal přirozenou barvu dřeva, jiné natřel prostými vodovými barvami, mořidly, sem tam si pomohl inkoustovou tužkou či kuličkovým perem. Chwala nepracoval pečlivě a čistě, nevyžíval se v detailu provedení a snad i to je jeden z důvodů, proč mají jeho plastiky své nezaměnitelné osobité kouzlo.

Vernisáž vystavy

Sv. Florián hasí prachatický kostel, 70. léta 20. století, dřevorezba získaná do sbírek v r. 2012

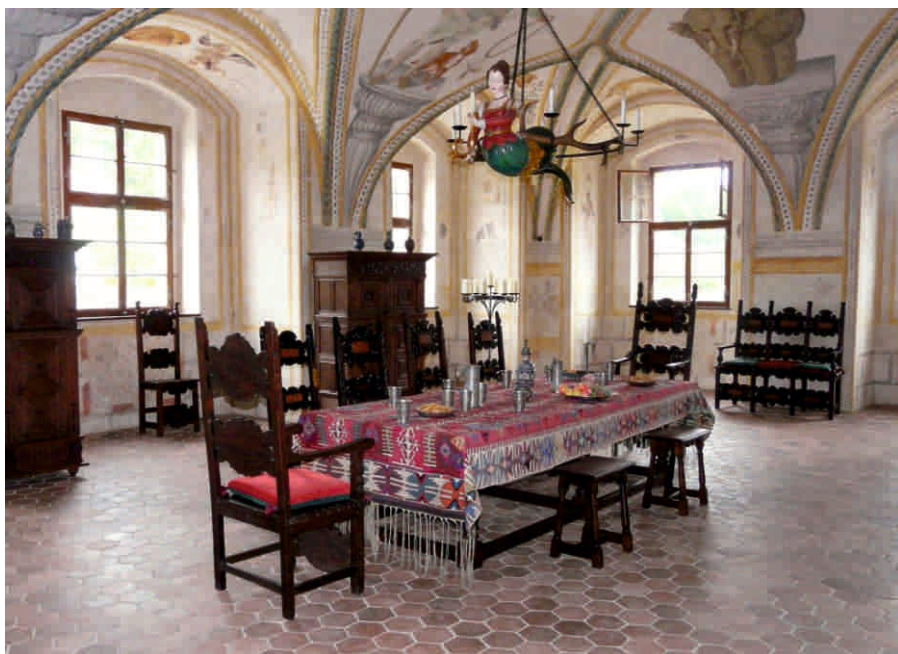
Madona v lese, 50. - 70. léta 20.století dřevorezba získaná do sbírek v roce 2015

Kratochvíle (Pošumavské záměčky - 11.)

Dva kilometry na západ od Netolic trůní mezi rybníky a malebnými nízkými návršími renesanční zámek Kratochvíle. On to vlastně není zámek, spíše letohrádek nebo vila, překrásný skvost, který jakoby k nám zabloudil ze slunné Itálie. Hravý, veselý a životu přitakávající duch renesance tu dýše z pravidelné čtverhranné budovy uprostřed geometrické zeleně renesanční zahrady, obklopené nízkou zídou. V létě tu horko sálá více a sluneční paprsky se ostře odrážejí od stříbropěnných hladin do očí návštěvníků, kteří se tu cítí přesazeni do jiného času i do jiné země. A přece tahle půvabná architektonická hříčka vděčí za svůj vznik lidskému neštěstí a nenaplněné touze.

Na místě zámku stával v první polovině 16.století dvůr Leptáč, obecně zvaný Leptáč u Pekla. V roce 1513 jej s celým netolickým panstvím získali Rožmberkové a Vilém z Rožmberka ho v roce 1569 i s vesnicemi Horním a Dolním Třebánkem daroval svému oblíbenému a v hospodářství velmi zblbělému regentovi Jakobovi Krčínovi z Jelčan. Krčínovi se Leptáč a jeho lesnaté okolí velmi zalíbily, často sem zajížděl a svou hašteřivou povahou zlobil sousedy. V roce 1577 jej to téměř stálo život, neboť když bezdůvodně odpověděl panu Vilémovi z Čejkov na nevinnou žádost ranou pěstí, uražený pan Vilém se rozlítil a zle jej pobodal. Tento nemilý zážitek možná přispěl k tomu, že se Jakub Krčín Leptáče raději zbavil. Ještě před rokem 1577 tu postavil malý záměček, který dostal jméno Nový Leptáč, ale

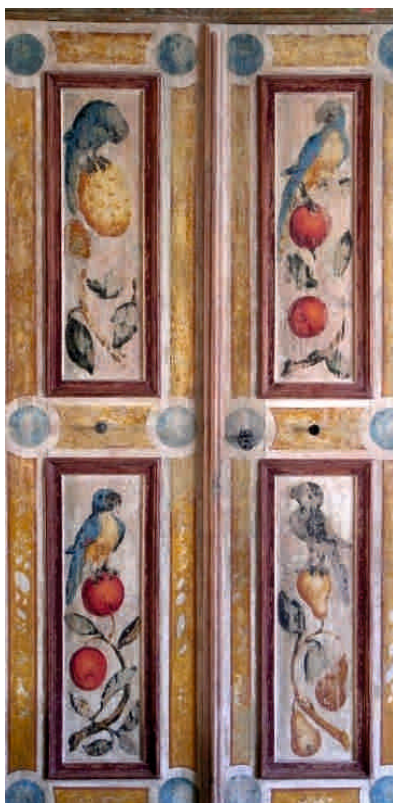

již v roce 1580 jej i s celým okolím vyměnil se svým pánem Vilémem z Rožmberka za Sedlčany. Vilém z Rožmberka byl tehdy nejen hlavou nejmocnějšího panského rodu v Čechách, ale také nejvlivnějším politikem a státníkem s postavením jakéhosi “malého krále”. Jeho moc přesáhla hranice království i hranice habsburského soustátí a rozpínala se do celé střední Evropy. Tento mocný muž a nový majitel Leptáče však byl hluboce nešťastný a trápil se. Ač již přesáhl čtyřicítku a byl již dvakrát ženat, stále marně čekal na dědice a vůbec na jakékoli dítě. Obě manželky mu záhy zemřely a dvojnásobný vdovec se dlouho nemohl vyrovnat se svým osudem a s nesnesitelným kontrastem velké veřejné moci a osobní bezmoci

zplodit potomka. Na počátku roku 1578 mu však přece jen svítila naděje. V lednu se v Českém Krumlově konala jeho slavná svatba s Annou Marií Bádenskou, příbuznou bavorských Wittelsbachů. Nevěstě bylo pouhých 15 let a pro Viléma nebyla jen další politickou partií na složité diplomatické šachovnici, ale především mladou krásnou ženou, která mu konečně dá dědice. Roztoužený ženich vytvořil své nové paní na Krumlově celý dvůr, fraucimor složený z dam její domoviny i z předních českých šlechticů. Velmi se jí věnoval a snažil se jí všemožně rozptýlit. Mladičké paní se však přesto v jižních Čechách stýskalo a nemohla si zvyknout. Provázela svého chotě na cestách, ale ani to nepomáhalo. Vilém z Rožmberka se proto pokusil ji upoutat jinak. Na místě svého nového majetku Nového Leptáče u Netolic rozkázal vybudovat rozlehlou oboru a v té době moderní letohrádek Kratochvíli ve stylu italské vily, obklopený podivuhodnou zahradou s rozmanitě stříhanou zelení a četnými vodními hříčkami. Od počátku osmdesátých let 16. století vedl stavbu italský architekt Baltazar Maggi z Arogna a za ohradní zdí s baštami a vodním příkopem vykouzli patrovou renesanční budovu zdobenou sgrafity, malbami a lunetovou římsou a uvnitř plnou skvostných sálů a uměleckých děl. Do zasněné a mírně zvlněné krajiny Netolicka zabloudil host z daleké Itálie. Země pod Apeninami byla tehdy vzorem vyšších vrstev v celé Evropě a měřítkem kulturní úrovně, vkusu i modernosti. Vilém z Rožmberka doufal, že svou manželku potěší a že jí příjemné a klidné prostředí uvolní natolik, že s ním konečně zplodí očekávaného dědice Rožmberků. Lékařská věda, alchymie

ani magie nepomáhaly a potřetí ženatý nekorunovaný vládce Čech spoléhal na Kratochvíli. Do ještě rozestavěného letohrádku s Annou Marií zajížděl, sám lovil v okolní oboře a večer se vracel k své paní a trávil s ní večery i noci, ale vše marně. V listopadu 1582 sice na chvíli uvěřil, že jeho mladá choť otěhotněla, a poslal pro porodní báby až do Štýrského Hradce a do Mnichova, ale byla to opět jen naděje. Dítě stále nepřicházelo a Anna Marie navíc těžce onemocněla. 25.dubna 1583 zemřela. Potřetí ovdovělý rožmberský vladař rezignoval a v jeho nitru jakoby něco zemřelo. Rudé růži rožmberské nebylo přáno znovu vykvést. Půvabná Kratochvíle, rozkošný plod naděje a marné touhy velkého Rožmberka se dostavěla a Vilém sem občas zajel lovit. Přivedl sem i svou čtvrtou a poslední manželku Polyxenu z Lobkovic. Ani s ní se dědice nedočkal a zemřel v roce 1592 bezdětný, předposlední člen svého rodu po meči. Jeho veselým bratrem Petrem Vokem rod Rožmberků vymřel. V hladině rybníka i v modravé obloze se odráží silueta Kratochvíle a léto tu kouzlí iluzi daleké Itálie. Někde v plané růži je tu dodnes zakleta marná naděje páně Vilémova.

Málo známá fotografie Prachatic

Prachatické muzeum získalo výpůjčkou skleněný negativ, na němž je pohled na Prachaticy z prostoru Lázní sv. Markéty. Získáním pozitivního obrazu se do sbírek fotografií dostává zřejmě nejstarší fotografie města pořízená z těchto míst. Většinou bylo město fotografováno ze Skalky nebo jejího okolí, odkud je pohled na město s Libínem v pozadí nejhezčí. Na objevené fotografii můžeme určit zhruba dobu jejího pořízení. Vzhledem k existenci železniční trati do Volar (1899) a neexistenci Nové radnice (1903), lze dobu pořízení fotografie určit mezi léty 1900-1902.

Deník Johanna Hirsche

Dále muzeum získalo do svých sbírek deník prachatického obchodníka Johanna Hirsche (*25. 6. 1846), který bydlel na přelomu 19. a 20. století v čp. 36 na Kostelním náměstí. V obsáhlém deníku, který je vedený v letech 1896 - 1911, jsou na 400 stranách zápisů informace nejen z rodinného života, ale také o dění ve městě a nejbližším okolí. Deník se stane významným pramenem pro poznání Prachatic na začátku 20. století.

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

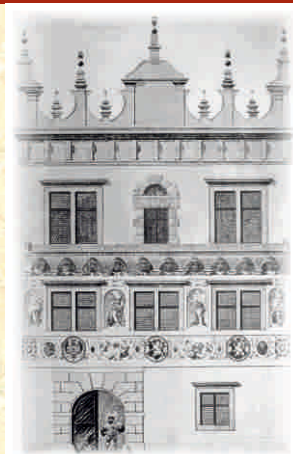
ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea - ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)
- ročník 20, 2013 (105,-Kč)
- ročník 21-22, 2014-2015 (117,-Kč)
- ročník 23/1, 2, 2016 (240,-Kč)

STARÉ STEZKY - Supplementum (290,-Kč)
ZLATÁ STEZKA 1. - František Kubů, Petr Zavřel (130,-Kč)
ZLATÁ STEZKA 2. - František Kubů, Petr Zavřel (150,-Kč)
ZLATÁ STEZKA 3. - František Kubů, Petr Zavřel (180,-Kč)
ZLATÁ STEZKA 4. - František Kubů, Petr Zavřel (495,-Kč)
PŘÍBĚHY Z PLÁNÍ - Pavel Fencel, Jan Antonín Mager (40,-Kč)
KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel (30,-Kč)
KAPLE PRACHATICKÁ POHLEDEM GENEALOGA - Jan Antonín Mager (65,-Kč)
RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - Jan Antonín Mager (35,-Kč)
PRACHATICKÁ MADONA, katalog výstavy - Zdenka Oberfalcerová (30,-Kč)
SZEBSOVY DĚTI - Lukáš Smola (85,-Kč)
CHTĚLI ŽÍT - Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KONTAKT:

Prachatické muzeum
Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice
tel.: 388 311 419
E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz
www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea
Text: odborné oddělení PM
Grafické zpracování, tisk: Zdenka Oberfalcerová
Vydalo: Prachatické muzeum 2016
Propagační tiskovina - neprodejné

Josef Chwala (1906-1985)

PRACHATICKÁ
madona

6. 4. — 5. 6. 2016

Titulní strana: Josef Chwala - Prachatice, dřevěný reliéf, 1966
Národní muzeum